

Zbyněk Fiala: Měna a banka BRICS

- CZ24 News | 22. srpna 2023

Největší očekávání od vrcholné schůzky pětice zemí BRICS a desítek jejích kandidátů a přátel se soustřeďují na projekt společné měny a činnost společné banky NDB.

Nadcházející schůzce BRICS v africkém Johannesburgu se věnuje řada seriózních příspěvků odborných autorů na méně známých tematických webech. Třeba Cobus von Staden, šéfredaktor internetových stránek o vztahu Číny a globálního Jihu *China Global South Project* si nejprve všímá základního motivu tak rozsáhlé mobilizace globálního Jihu, kterým je odpor k hegemonii Západu. To svedlo dohromady i tak nesourodé partnery, jako jsou třeba komunistická Kuba a antikomunistická Indonésie.

Ještě zajímavější je však souběh „vzdáleného a blízkého“. Míni se tím překvapivě rozdílné zdroje odporu k liberální rétorice Západu a dvojího metru, kterým se poměruje – jinak u přátel a jinak u nepřátel. Vedle „vzdáleného“ odporu Jihu (a Východu, dodejme) jsou tím „blízkým“ odporem protestní strany a hnutí v zemích Západu, které bývají označovány jako antiliberální nebo krajní pravice.

Největší pozornost však autor věnuje plánům BRICS na zavedení společné měny. Nečeká, že někdo vyrve z kamene „měnový Excalibur“, který srazí dolar k zemi. Realističtější je podle něj scénář, kdy je postavení americké měny z nejrůznějších stran oslabováno. Zásadní je rozvíjení klíčových regionálních ekonomik s použitím národních měn, které už má první kroky za sebou. Největší pozornost připoutala dohoda, že ruský export ropy a plynu do Číny bude placen v jüanech.

<https://thechinaproject.com/2023/08/17/the-real-reason-to-pay-attention-to-brics/>

Čína usiluje o internacionalizaci jüanu i jinde. Právě poskytla swapovou linku ve výši 1,7 miliardy dolarů Argentině, které tak pomohla uhradit splátky dluhu u Mezinárodního měnového fondu, aby odvrátila další default tohoto jihoamerického partnera. Chyběla tam ještě miliarda dolarů, a ta byla vypůjčena od Banky pro rozvoj Jižní Ameriky a Karibiku.

<https://www.reuters.com/markets/china-holds-key-avoiding-argentinas-imf-default-price-tag-is-unknown-2023-08-02/>

Cobus von Staden připomíná i méně známý projekt *mBridge*, což je digitální jüan na blockchainové platformě, který je vyvíjen ve spolupráci s Thajskem a Sjednocenými arabskými emiráty. Ale nemusí vždy jít jen o čínskou měnu. Brazílie navrhuje, aby se v obchodech na subkontinentu používaly jihoamerické měny. Jižní Afrika zase usiluje o široké užití afrických měn v rámci Africké kontinentální zóny volného obchodu (ACFTA). Podobně Indie nabízí placení rupií v obchodech s blízkými sousedy, jak to uvádí v čerstvě zveřejněné nové obchodní politice. Zvláště když jde o země, ve kterých je o dolary nouze. Von Staden tak soudí, že místo frontálního střetu s dolarem může jít o „provincializační taktiku“, která bude vytrhávat různá území a činnosti z dosahu Západní hegemonie.

List The European Conservative se zase věnuje analýze úvah, že společná měna BRICS by měla být kryta zlatem. Swen Larson, který se zabýval tématem už před časem jako jeden z prvních, připomíná, že by se pak taková společná měna podobala řešení bretton-woodského systému, který fungoval v letech 1944 až 1971. Jeho kotvou byl dolar se zaručenou směnou za 35 uncí zlata. To znamená, že všechny zúčastněné měny, které měly pevný kurz vůči dolaru, byly zároveň napojeny na tento zlatý standard. Podle Larsona to bylo období míru, prosperity a pevných měn. (Než to americký prezident Richard Nixon zrušil, protože množství americké měny přesahovalo zlaté rezervy, které měly krýt

stávající dolarové závazky. Záruka směny dolaru za zlato v pevné ceně přestala být splnitelná.)

<https://europeanconservative.com/articles/analysis/gold-brics-and-the-dollar/>

Tady je však nutno dodat, že hospodářský rozvoj v zemi, jejíž měna je kryta zlatem, je limitován množstvím měnového zlata, kterým disponuje. Nic jiného než fyzické zlato se nepočítá. Nenašli, nenakopali, nemohou vyrábět. Vláda je pak v těžké situaci, když hospodářské cíle, které by měla ovlivňovat, závisí na úspěchu dolování nebo obchodní dostupnosti zlata, které moc ovlivnit nemůže.

Když se vrátíme ke společné měně BRICS, pak její bretton-woodská varianta BRICS BW by byla nejspíš založena na čínském jüanu, který by však musel být navázán na zlato a Čína by se musela zavázat, že toto napojení (*peg*) bude udržovat dlouhodobě, soudí Nathan Lewis na stránkách Forbesu. Larson jej ve svém článku cituje a tento názor sdílí. Očekává, že to bude jeden z hlavních výstupů nadcházející schůzky BRICS.

<https://moderndiplomacy.eu/2023/08/18/the-brics-r5-project-is-it-feasible/>

Finanční základnou BRICS je Nová rozvojová banka (NDB), která byla touto skupinou zřízena už před deseti lety. Její nová šéfka, bývalá brazilská prezidentka Dilma Rousseffová na čínském webu People's Daily Online informuje, že NDB spojila síly s čínskou iniciativou Pás a stezka (BRI) „při utváření, rozvoji a posilování regionálních trhů v nových ekonomikách (*emerging markets*) a v rozvojových zemích“.

NDB byla zřízena pro infrastrukturní projekty a projekty udržitelného (zeleného, regionálního) rozvoje, což je čínské iniciativě blízké. To druhé má tvořit dvě třetiny činnosti NDB. Po propojení s čínskou iniciativou se klade důraz i na aktivní šíření nových technologií a poradenství.

„Jak víme, financování infrastruktury se vyznačuje velkými počátečními investicemi, dlouhou dobou výstavby, vysokou politickou citlivostí, vysokou profesionalitou atd., což je riskantní. (...) Vedle toho se udržitelné financování infrastruktury potýká také se zvláštními riziky a překážkami, včetně politických a institucionálních faktorů, ekonomických faktorů, faktorů tržního prostředí a faktorů na úrovni projektu atd. Poskytování preferenčního financování ze strany NDB napomáhá překonávat selhání trhu a překážek udržitelného financování infrastruktury, hraje tedy roli páky při lákání sociálního kapitálu do oblasti investic a financování udržitelné infrastruktury. Domnívám se, že NDB a BRI mají v tomto smyslu stejnou vizi,“ píše Rousseffová.

Okruh členů banky se rozšiřuje, nyní přibyli Egypt, Bangladéš a Spojené arabské emiráty. Banka už investovala 32,8 miliardy dolarů. *„Tyto úspěšné investice do infrastrukturních projektů přispěly k rychlému rozvoji zeleného financování v zemích, které jsou důležitými uzly strategie Pásmo a stezka,“* uzavírá nová šéfka NDB.

<http://en.people.cn/n3/2023/0818/c90000-20060438.html>

AUTOR: Zbyněk Fiala

[ZDROJ](#)